

RIIGIKOGU
KORRUPTSIOONIVASTASE SEADUSE KOHALDAMISE
ERIKOMISJON

**ERIKOMISJONI 2010. AASTA TÖÖ ARUANNE JA ÜLEVAADE
KORRUPTSIOONIVASTASE SEADUSE KOHALDAMISEST**

TALLINN 2010

Sisukord

1. Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni töö aruanne (jaanuar – detsember 2010)	3
1.1. Erikomisjon majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjana.....	3
1.2. Majanduslike huvide deklaratsioonide arvandmete kogumine ja analüüsimine	7
1.3. Erikomisjoni töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega	7
1.4. Komisjoni istungid.....	10
2. Avaliku sektori ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide (MHD) esitamise andmed.....	13
2.1. Ministeeriumid ja nende valitsemisala riigiasutused	13
2.2. Põhiseaduslikud institutsioonid	17
2.3. Maavalitsused	18
2.4. Avalik-õiguslike ülikoolide rektorid.....	20
2.5. Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogud	21
2.6. Kohalike omavalitsuste volikogude andmed.....	22
2.6.1. Andmed linnadelt.....	23
2.6.2. Andmed valdadelt	24
2.7. Koondandmed MHD-de laekumiste ja KVS-i rikkumiste kohta 2010. aastal	28
2.8. Erikomisjoni järeldused ja seisukohad.....	29

1. Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni töö aruanne (jaanuar – detsember 2010)

Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon moodustati 2007. aasta 10. mai otsusega Riigikogu kodukorra seaduse ning korruptsioonivastase seaduse alusel. Komisjoni koosseisus tehti muudatusi Riigikogu 20. oktoobri 2009. a otsusega.

Riigikogu otsuste alusel kuuluvad erikomisjoni koosseisu järgmised Riigikogu liikmed: Jaanus Marrandi (komisjoni esimees), Kaia Iva (komisjoni aseesimees), Maret Merisaar, Tatjana Muravjova, Aivar Riisalu ja Heljo Pikhof. Erikomisjoni liikmete asendusliikmeteks on Mai Treial, Ken-Marti Vaher, Aleksei Lotman, Taavi Rõivas, Arvo Sarapuu, Mark Soosaar.

Kuueliikmeline erikomisjon täidab korruptsioonivastases seadusest, Riigikogu valimise seadusest, Euroopa Parlamendi valimise seadusest, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest ning 10. mai 2007. aasta Riigikogu otsusest tulenevaid ülesandeid. Järgnevalt on toodud ülevaade komisjoni tegevusest valdkondade kaupa.

1.1. Erikomisjon majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjana

Korruptsioonivastase seaduse § 14 lõigete 2 ja 8 kohaselt peavad komisjonile esitama majanduslike huvide deklaratsiooni Riigikogu liikmed, Vabariigi President, Vabariigi Valitsuse liikmed, Riigikohtu esimees ja liikmed, Eesti Panga Nõukogu esimees ja liikmed, Eesti Panga president, kaitseväge juhataja ja ülemjuhataja, riigikontrolör ja Riigikontrolli peakontrolörid, õiguskantsler, suursaadikud, riigi peaprokurör, juhtivad riigiprokurörid ja juhtivprokurörid, ringkonnakohtu esimehed, haldus- ja maakohtu esimehed, maavanemad, riigisekretär, abiministrid, Eesti Teaduste Akadeemia president ja avalik-õiguslike ülikoolide rektorid ning avalik-õigusliku juriidilise isiku (Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Kultuurkapital, Eesti Rahvusringhääling, Rahvuskooper Estonia, Eesti Arengufond, Tagatisfond, Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa) nõukogu liikmed. Eelloetletud ametikohtadelt lahkunud isikud (v.a Riigikogu liikmed ja Vabariigi President) peavad seaduse kohaselt erikomisjonile oma majanduslike huvide deklaratsiooni esitama veel kahel järgneval aastal pärast ametikohalt lahkumist. 2010. aasta detsembrikuu seisuga oli isikuid, kes peavad oma majanduslikke huvisid deklareerima erikomisjonile, 332.¹

Korruptsioonivastase seaduse § 13 lõike 1 kohaselt esitatakse iga-aastane majanduslike huvide deklaratsioon üks kuu pärast tuludeklaratsiooni esitamise tähtaega. Kuna tuludeklaratsiooni esitamise tähtaeg oli 31. märts, pidid majanduslike huvide deklaratsioonid olema seaduse kohaselt esitatud hiljemalt 30. aprilliks. Ettevalmistaval tööetapil väljastas komisjon ajavahemikul 22. kuni 25. märts majanduslike huvide deklaratsiooni vormi ja selle täitmise juhendi 318 ametiisikule.

Tähtaegselt esitatuteks loeti deklaratsioonid, mis olid esitatud või postitatud hiljemalt 30. aprillil 2010.

Seaduses sätestatud tähtajaks laekus täidetuna 316 deklaratsiooni.

---

¹ Võrdluseks : 2007. aastal 344 ja 2008. aastal 336 deklaranti, 2009. aastal 329.

Kahepäevase hilinemisega esitas deklaratsiooni üks endine ametiisik, kellelt komisjon nõudis ka kirjaliku selgituse. Kümnepäevase hilinemisega esitas deklaratsiooni Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa nõukogu liige Tarmo Kriis. Kuna tegemist oli mitmenda hilinemisega viimaste aastate jooksul, kutsus komisjon Tarmo Kriisi komisjoni istungile selgitusi andma .

Riigikogu erikomisjonile esitatavatest deklaratsioonidest kuulusid avalikustamisele elektroonilises Riigi Teataja Lisas Riigikogu liikmete (101), Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikmete (13), riigisekretäri, Riigikohtu esimehe ja liikmete (20²), Eesti Panga Nõukogu esimehe ja liikmete (8)³, Eesti Panga presidendi, kaitseväge juhataja, riigikontrolöri, õiguskantsleri, suursaadikute (40)⁴, riigi peaprokuröri, ringkonnakohtu esimeeste (2), halduskohtu esimeeste (2), maakohtu esimeeste (4) ning maavanemate (17)⁵ deklaratsioonide andmed seaduses sätestatud ulatuses. Kokku avalikustati 213 ametiisiku deklaratsiooni andmed.

Komisjoni tähtsamaid tööloike on esitatud deklaratsioonide andmeväljade nõuetekohase täitmise kontrollimine, ebatäpsuste kohta selgituste küsimine ja kontrollimine, kas deklarant on järginud seaduse nõudeid. Kui esitatud deklaratsiooni andmed on puudulikud, osa välju on täitmata või on ilmselge, et andmete kirjutamisel on eksitud, juhitakse sellele kohe tähelepanu ja ebatäpsused parandatakse esmase kontrollimise käigus. Sagedamini esinevad probleemid olid pensionifondi osakute puudulik deklareerimine, liisingmaksete kogusumma (jääkväärtuse) ja kuumaksete kirjutamata jätmine, samuti esines küsimusi seoses ühisvara koosseisu kuuluvate väärtpaperite, abikaasa nimele registreeritud sõidukite, abikaasa võetud pangalaenu või muude kohustuste (nt liisingukohustuste) deklareerimisega.⁶

Komisjon võrdles kõigi Riigikogu liikmete käesoleva aasta aprillikuus esitatud majanduslike huvide deklaratsiooni punktis 6 kajastatud kinnisvara andmeid Riigikogu liikme poolt varem esitatud deklaratsiooni andmetega ja kontrollis andmete õigsust ka kinnistusregistrist. Kontrolli eesmärk oli tuvastada, kas esitatud andmed vastavad tegelikkusele ja kui kinnisvara koosseisus on toimunud muudatusi, kas siis on kinni peetud seaduse nõudest esitada ühe kuu jooksul deklaratsioon. Kontrollimisel ilmnis, et kahel juhul oli Riigikogu liige kinnisvara koosseisus toimunud muudatuste deklareerimisega hilinenud ja ühel juhul oli deklareerimata tema kinnistuga piirnev krunt, mis oli kinnistusregistri andmetel registreeritud eraldi kinnistuna.

Komisjonile esitatud kirjalikest selgitusest ilmnis, et eksimused olid põhjustatud unustamisest ja teadmatusest.

Riigi Teataja Lisas avalikustati 2010. aasta 18. juunil 213 deklaratsiooni andmed (RT III 2010, 26, 68).

---

² Riigikohtu liikmelt Ants Kullilt laekus 2 deklaratsiooni.

³ Nõukogu liige Irene Kull esitas 2 deklaratsiooni. Arv ei sisalda EP Nõukogu liikme Kalev Kallo deklaratsiooni, mis avalikustatakse Riigikogu liikme deklaratsioonina.

⁴ Suursaadik Mart Laanemäe esitas 2 deklaratsiooni.

⁵ Sealhulgas teenistusest kõrvaldatud Valga maavanema Georg Trašanovi deklaratsioon.

⁶ Seoses perekonnaseaduse jõustumisega 1.07.2010 jõustus ka KVS § 10 muudatus, mille kohaselt tuleb ühisomandis olevast varast deklareerida vaid ametiisku nimele registreeritud vara ning ühisomandis olevad kinnisasjad ja transpordivahendid sõltumata sellest, kelle nimele on need registreeritud. Varalisi kohustusi, mille eest ametiisik vastutab seaduse kohaselt kaasvõlgnikuna, ilma et ta oleks sõlminud võla aluseks olevat lepingut, ei pea deklareerima.

Avalikustamisele mittekuuluvaid deklaratsioone laekus erikomisjonile 30. aprilliks 2010 kokku 108.

Ametiisikud, kelle deklaratsioonid ei kuulu avalikustamisele, on: Riigikontrolli peakontrolörid (3), juhtivad riigiprokurörid (3) ja juhtivprokurörid (4), Teaduste Akadeemia president, avalik-õiguslike ülikoolide rektorid (6), Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu liikmed (3), Eesti Kultuurkapitali nõukogu liikmed (10), Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu liikmed (4), Rahvusooper Estonia nõukogu liikmed (7), Tagatisfondi nõukogu liikmed (5), Eesti Haigekassa nõukogu liikmed (11), Eesti Töötukassa nõukogu liikmed (3), Eesti Arengufondi nõukogu liikmed (2)⁷ ning ametiisikud, kes esitavad deklaratsiooni pärast ametikohalt lahkumist (46).

KVS § 13 lõike 2 kohaselt esitasid suve- ja sügisperioodil erikomisjonile uusi deklaratsioone isikud, kelle varaline seis ja varalised kohustused olid varasema deklaratsiooniga võrreldes oluliselt muutunud või kes olid nimetatud ametikohale, millega kaasneb deklaratsiooni esitamise või uue deklaratsiooni esitamise kohustus.

Avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide esitajatest deklareerisid suveperioodil muudatusi oma varalises seisus Riigikogu liikmed Valdur Lahtvee, Ain Seppik ja Ester Tuiksoo. Seoses uuele ametikohale asumisega esitasid deklaratsiooni maist kuni detsembrini uued Riigikogu liikmed Terje Trei ja Jaan Õunapuu, maavanemad Andres Kõiv ja Margus Lepik, suursaadikud Mariin Ratnik, Sven Jürgenson, Mait Martinson, Marin Mõttus, Priit Pallum, Andres Rundu, Toivo Tasa, Paul Teesalu, Lembit Uibo ja Tallinna Ringkonnakohtu esimees Urmas Reinola.

Nende ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid on avalikustatud 28. septembril ja 8. detsembril 2010 (RT III 2010, 42, 182; RT III 2010, 8.12.2010,2).

Avalikustamisele mittekuuluva täiendava deklaratsiooni esitasid perioodil maist detsembrini juhtiv riigiprokurör Lavly Lepp, juhtivprokurörid Margus Kurm ja Dilaila Nahkur-Tammiksaar, samuti Eesti Haigekassa nõukogu liige Kaia Vase ja endiste ametiisikutena Jüri Pihl ja Ivari Padar, kes deklareerisid, et nende varaline seis võrreldes varem deklareerituga on muutunud. Uute ametiisikutena deklareerisid komisjonile oma majanduslikke huvisid Rahvusooper Estonia nõukogu liige Andres Pung, Tallinna Tehnikaülikooli rektor Andrus Keevallik, Tagatisfondi liikmed Andres Piirsalu ja Ege Metsandi ja Eesti Töötukassa nõukogu liige Tõnis Rüütel.

Korruptsioonivastase seaduse § 16 lõike 2 alusel viis erikomisjon perioodil 11.-25. oktoobrini läbi Riigikogu liikmete (101), Vabariigi Valitsuse liikmete (13) ja maavanemate (15) kontrollküsitluse. Küsitluses osales kokku 129 ametiisikut. Eesmärk oli teada saada, kas küsitletute deklareeritud vara, varaliste kohustuste ja täiendavate tuluallikate osas on pärast viimase majanduslike huvide deklaratsiooni esitamist 2010. aastal toimunud olulisi muutusi või mitte.

Kui küsitletud ametiisikute vara koosseis või selle struktuur oli nimetatud perioodil korruptsioonivastase seaduse § 13 lõike 2 mõistes oluliselt muutunud, tuli neil küsitluse käigus komisjonile esitada uus deklaratsioon.

---

⁷ Avalikustamisele mittekuuluvate avalik-õigusliku juriidilise isiku nõukogu liikmete arvu hulka pole arvestatud nõukogu liikmeks olevaid Riigikogu liikmeid ja ministreid, kelle deklaratsioonid kuuluvad avalikustamisele KVS § 15 lg 2 alusel.

93 Riigikogu liiget, 11 Vabariigi Valitsuse liiget ja 12 maavanemat teatasid, et nende deklareeritud vara, varaliste kohustuste ja täiendavate tuluallikate osas ei ole olulisi muutusi toimunud.

Uue deklaratsiooni esitas 9 Riigikogu liiget, 2 Vabariigi Valitsuse liiget ja 3 maavanemat. Väljaspool vaheküsitlust deklareerisid muudatusi oma varalises seisus Viru Maakohtu esimees Pavel Gontšarov ja Tartu Ringkonnakohtu esimees Ivo Pilving. Nimetatud ametiisikute deklaratsioonid on avalikustatud 8. detsembril (RT III, 8.12.2010, 2).

Komisjon on reageerinud meedias ilmunud kirjutistele. Nii käsitles komisjon novembrikuu istungil 29. oktoobril 2010 Äripäeva artiklis „Rein Ratas varjab tulu” toodud informatsiooni. Täiendava vestluse käigus Riigikogu liikme Rein Ratasega selgus, et artiklis käsitletud keskkonnamõtjude hindamisest saadud tulu on olnud ühekordse iseloomuga ja saadud sissetulek jäänud 10 000 krooni piirsesse, mis kajastub deklaratsioonipunktis 13 märgitud maksustatava tulu sees. Kuna tegemist pole regulaarse tuluga, asus komisjon seisukohale, et nende summade mittemärkimine täiendavalt punktis 12 „Muud regulaarsed tulud” on põhjendatud.

Komisjon arutas detsembrikuu istungil alates 25. novembrist ajakirjanduses ilmunud artiklist⁸ ajendatuna koos Riigikogu liikme Jaanus Rahumäega tema majanduslike huvide deklaratsioonis kajastatud andmeid. Komisjon kontrollis ka deklaratsioonis esitatud andmete vastavust kinnistusregistri ja äriregistri andmetele. Kontrollimise tulemusena täpsustas Jaanus Rahumägi oma deklaratsiooni, lisades sinna ühisomandis oleva ja abikaasa nimele registreeritud 1997. a sõiduauto Saabi, 5000 kroonise nimiväärtusega osa omamise Osauhingus Lucca Tennis ja lisas abikaasaga ühiselt deklareeritud maksustatava tulu suuruse (varem oli deklareeritud vaid ametiisiku tulu). Komisjon kuulas Jaanus Rahumäe selgitusi ja jäi esitatud andmetega rahule.⁹

Komisjon on reageerinud ka komisjonile laekunud märgukirjadele.

Kuna korruptsioonivastase seaduse § 26⁸ lõike 2 kohaselt on seadusega kehtestatud töökoha-, tegevus- või toimingupiirangu sätete rikkumisega seotud väärtegude kohtuväliseks menetlejaks politseiasutus ja tulenevalt Riigikogu 10. mai 2007. aasta otsuse „Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise komisjoni moodustamine” punktist 6 pidas komisjon vajalikuks edastada Keila Vallavolikogu liikme Kadri Tillemanni märgukirja koos lisamaterjalidega kontrollimiseks Põhja Politseiprefektuurile. Märgukirjas paluti kontrollida, kas Keila Vallavolikogu liikme Peep Miguri tegevuses märgukirjas kirjeldatud juhul esinevad huvide konflikti tunnused.

Samuti on komisjon edastanud komisjonile laekunud Raivo Tammiku (AB Ansambel OÜ juhataja) ja Mart Rõugu (AB Ansambel OÜ arhitekt) kuriteoteate õigusrikkumiste kahtlusest riigihanke korras rajatava Keila kooli ehitusel kontrollimiseks Riigiprokuratuurile.

---

⁸ <http://www.ap3.ee/article/2010/11/25/poliitiku-saladus>
<http://www.ap3.ee/opinion/2010/11/25/kellele-on-kasulik-jaanus-rahumagi>
<http://www.ap3.ee/Default.aspx?PublicationId=743bc98d-eb2a-4d02-bb2e-b9d4ca52fd52>

Nimetatud teemaga seotud artikleid on ilmunud veel 29., 30., 7. detsembri Äripäevas, 2. detsembri Eesti Ekspressis, 7. detsembri Postimehes jm .

⁹ <http://uudised.err.ee/index.php?06220414>

1.2. Majanduslike huvide deklaratsioonide arvandmete kogumine ja analüüsimine

Korruptsioonivastase seaduse § 14 lõike 13 kohaselt on kõik majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjad kohustatud oma üldistatud arvandmed esitama Riigikogu erikomisjonile kahe kuu jooksul, arvates deklaratsioonide esitamisest deklaratsioonihoidjale.

Arvandmete kogumise ettevalmistavas etapis edastas komisjon 10. mail 2010 põhiseaduslikele institutsioonidele, ministriumidele, maavalitsustele, avalik-õiguslike ülikoolide rektoritele, avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogude esimeestele ja kohaliku omavalitsuse üksustele märgukirjad ja küsimustikud.

Kokkuvõtte kuni juulini 2010 kajastatud arvandmetest on esitatud alates leheküljest 13.

1.3. Erikomisjoni töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega

Käesoleval aastal jätkus komisjoni töö valimiskampaaniate rahastamise aruannetega.

2007. aasta Riigikogu valimise kampaania käigus tehtud kuludest oli 2010. aasta alguseks tasumata Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal OÜ-le Ühendatud Närvivõrgud 186 393 krooni. 2009. aasta septembrikuus teatas Sotsiaaldemokraatlik Erakond vastuseks komisjoni järelepärimisele, et võlgnevus likvideeritakse 2009. aasta lõpuks. 2010. aasta kevadel pöördus komisjon uuesti järelepärimisega erakonna poole, kuid kuna täiendavat aruannet ei laekunud, pidi komisjon septembrikuus uuesti nimetatud temaga tegelema. 24. septembril teatas Sotsiaaldemokraatlik Erakond, et Pärnu Maakohtu poolt väljakuulutatud OÜ Ühendatud Närvivõrgud pankroti menetlus on lõppenud ja pankroti käigus ei esitatud erakonna vastu vastavat nõuet. Septembrikuu lõpus pöördus komisjon uue järelepärimisega erakonna poole, soovides teada saada, miks pole nimetatud võlga tasutud enne osühingu pankroti menetluse algust (Pärnu Maakohtu 25. septembri 2009.a kohtumäärus nr 02-09-3267) või menetluse käigus (menetlus lõpetati Pärnu Maakohtu 30. augusti 2010 määrusega nr 2-09-32767), kuna erakonnale oli teada võlgnevus OÜ-le Ühendatud Närvivõrgud juba 2007. aasta veebruarist, mille kohta erakonnale oli väljastatud arve nr 270033 ja mille erakond ka aktsepteeris. Komisjon sai suusõnalise selgituse erakonna peasekretäriilt, et tekkinud probleemile püütakse lahendus leida aasta lõpuks.

2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaania kuludest oli 2010. aasta alguseks tasumata arveid Eesti Keskerakonnal (6 693 353 krooni), Erakond Isamaa ja Res Publica Liidul (3 044 500 krooni), Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal (1 681 169 krooni), Eestimaa Rahvaliidul (938 981 krooni), Libertas Eesti Erakonnal (likvideerimisel)¹⁰ (129 328 krooni) ja Vene Erakonnal Eestis 3 500 krooni. Seega moodustas erakondade poolt läbiviidud 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaania võlg 2010. aasta alguseks kokku 12 490 831 krooni.

EP valimise kampaania kõigi kulude tasumise kohta esitasid täiendava aruande: Eestimaa Rahvaliit 16.04.2010, Vene Erakond Eestis 24.09.2010 ja Libertas Eesti Erakond (likvideerimisel) 05.10.2010, Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 04.11.2010.

---

¹⁰ Äriregistri andmetel on erakonna lõpetamiskanne jõustunud 13.09.2010.

Kulude osalisest tasumisest teatas Eesti Keskerakond, kes esitas aasta jooksul kaks täiendavat vahearuannet (07.05.2010 ja 25.10.2010) ja erakonna ülalnimetatud kampaania võlg moodustas aasta lõpuks 951 625 krooni.

Samuti esitas kaks vahearuannet Sotsiaaldemokraatlik Erakond (07.05.2010 ja 10.11.2010), millega erakond teatas, et tasuda jääb veel maksmata arveid summas 412 327 krooni.

2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaania kuludest oli 2010. aasta alguseks tasumata arveid Eesti Keskerakonnal 9 041 409 krooni, Erakonnal Isamaa ja Res Publica Liit 6 002 012 krooni, Eesti Reformierakonnal 5 070 205 krooni, Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal 2 183 999 krooni, Eestimaa Rahvaliidul 164 288 krooni, Erakonnal Eesti Kristlikud Demokraadid 39 541 krooni. Seega moodustas erakondade läbiviidud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu kampaaniate võlg 2010. aasta alguseks kokku 22 501 454 krooni.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaania kõigi kulude tasumise kohta esitasid täiendava aruande: Eestimaa Reformierakond 09.04.2010, Eestimaa Rahvaliit 07.07.2010, Erakond Isamaa ja Res Publica Liit 04.11.2010, Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid 23.09.2010.

Kulude osalisest tasumisest teatas Eesti Keskerakond, kes esitas täiendava vahearuande 25.10.2010, millest nähtub, et erakonna ülalnimetatud kampaania võlgnevus moodustab aasta lõpuks 7 208 417 krooni.

Kaks vahearuannet esitas Sotsiaaldemokraatlik Erakond (07.05.2010 ja 10.11.2010), millega erakond teatas, et tasuda jääb veel maksmata arveid summas 733 011 krooni.

Seisuga 11.11.2010 moodustas Euroopa Parlamendi ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaaniate võlg Eestimaa Keskerakonnal kokku 8 160 042 krooni ja Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal koos 2007. aasta Riigikogu valimise kuludega kokku 1 331 731 krooni.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel osalenud 324 valimisliidust oli 2010. aasta alguseks esitamata volikogu valimise kampaania rahastamise aruanne 24 valimisliidul, mistõttu komisjon pidi eraldi pöörduma järelepärimisega nende valimisliitude volitatud esindajate poole.

2009. aasta töö aruandes nentis komisjon: „Kuna valimisliitudel puudub juriidilise isiku staatus ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus ei reguleeri valimisliitude vastutust aruande mittetähtaegsel esitamisel või üldse esitamata jätmisel, tegeleb komisjon käesoleva ajani probleemiga, kuidas saada seaduse nõuet eiranud valimisliitude volitatud esindajatelt kätte valimisliidu valimiskampaania rahastamise allkirjastatud aruanded. Valimisliitude vastutust puudutavate seadusesätete puudumise tõttu on erikomisjonil võimalik mõjutada neid valimisliite ajakirjanduse vahendusel avalikkust teavitades ja loota, et ühiskondliku surve tõttu valimisliidu volitatud esindajad täidavad seadusest tuleneva kohustuse. Samuti pole komisjonil võimalik mõjutada valimisliitu, kui ta keeldub näiteks keelatud annetuse tagastamisest juriidilisele isikule ning pole võimalik jälgida valimisliidu tehtud kulutuste hilisemat tasumist. Valimisliidul puudub reaalne vastutus arvete tasumata jätmisel.”

Valimisliitude vastutust puudutavate seadusesätete puudumise tõttu on erikomisjonil võimalik mõjutada neid valimisliite ajakirjanduse vahendusel avalikkust teavitades ja loota, et ühiskondliku surve tõttu valimisliidu volitatud esindajad.”¹¹

Ka käesoleval aastal polnud komisjonil muud võimalust kui kasutada aruannete kättesaamiseks ajakirjanduse vahendust, avalikustades valimisliitude nimed, kes olid jätnud neile pandud kohustuse täitmata. Veebruaris ilmus komisjoni pressiteade, kus loetleti üles valimisliitude nimed, kes polnud aruannet esitanud. Need olid Harjumaa valimisliidud Arenev Aegviidu (Aegviidu vald), Ühtne Kernu (Kernu vald) ja Jäälõhkuja (Paldiski linn); Ida-Virumaa valimisliidud Koduvald (Alajõe vald), Kodukant (Kiviõli linn), Linna Patrioodid (Kiviõli linn), Linna ja Tehase Liit (Kiviõli linn) ja Kodukant (Püssi linn); Jõgeva maakonna valimisliit Sinu Torma Vald (Torma vald); Saare maakonna valimisliidud Kuressaare Kodanik (Kuressaare linn) ja Kaunis Kodu (Lümanda vald); Tartu maakonna ja linna valimisliidud Meie Vald – Koduvald (Rõngu vald) ning Taru Alternatiiv (Taru linn) ja Noorte, Tööealiste ja Erivajadustega Inimeste Valimisliit – Eesti Meile Kõigile (Tartu linn).

Võlglaste valimisliitude nimed avaldati perioodiliselt ka Riigikogu veebilehel.¹²

Märtsikuu seisuga oli laekumata veel 5 aruannet (Kiviõli linna valimisliidult Linna Patrioodid; Tartu linna valimisliidult Tartu Alternatiiv ning Noorte tööealiste ja erivajadustega Inimeste valimisliidult — Eesti Meile Kõigile; Kuressaare linna valimisliidult Kuressaare Kodanik, Alajõe valla valimisliidult Koduvald.

Viimane aruanne laekus Ida-Virumaa Alajõe valla valimisliidult Koduvald alles novembrikuus.

Aasta alguse seisuga oli tasumata arveid Järvamaa Koeru valla valimisliidul Ühtne Koeru (11 120 krooni), Keila valla valimisliidul Meie Inimesed (25 020 krooni), Narva linna valimisliidul Peetri Plats (46 954 krooni), Pärnu linna valimisliidul Aus Pärnu (26 700 krooni), Narva-Jõesuu linna valimisliidul Ühtne Narva-Jõesuu (3884 krooni), Põlva valla valimisliidul Külade Liit (3000 krooni), Tõrva linna valimisliidul Tõrvakad (4000 krooni) , Mõniste valla valimisliidul Kogemused ja Uus Energia (2923 krooni) ja Viljandi linna valimisliidul Kodune Viljandi (86 924 krooni).

Täiendava aruande valimiskampania kõigi kulude tasumise kohta esitas Järvamaa Koeru valla Valimisliit Ühtne Koeru 09.02.2010, Keila valla valimisliit Meie Inimesed 15.02.2010, Narva linna valimisliit Peetri plats 12.03.2010, Narva-Jõesuu linna valimisliit Ühtne Narva-Jõesuu 23.03.2010, Põlva valla valimisliit Küladel liit 25.02.2010, Pärnu linna valimisliit Aus Pärnu 27.10.2010, Tõrva linna valimisliit Tõrvakad 05.11.2010, Mõniste valla valimisliit Kogemused ja Uus Energia 05.03.2010 ning Viljandi linna valimisliit Kodune Viljandi 3.11.2010.

Komisjon on reageerinud ka ajalehes Järva Teataja ilmunud artiklile ”Korruptsioonikomisjon uurib Türi valimisliidu aruandlust” ja arutanud artiklis toodud väiteid, et valimisliit Türi Sotsiaaldemokraatlik Valik pole esitatud aruandes kajastanud kampania käigus välja loositud ligi 8000 krooni maksvat mobiiltelefoni ja kolme kontserti. Komisjon, kuulunud ära

¹¹ Vt komisjoni 2009. aasta aruanne lk 23

http://www.riigikogu.ee/public/Riigikogu/Korruptsioon/2009_aasta_aruanne.pdf

¹² http://www.riigikogu.ee/index.php?id=54875&parent_id=33456

valimisliidu volitatud esindaja Jaanus Marrandi selgitused, otsustas teha valimisliidule ettepaneku korrigeerida komisjonile 12. novembril 2009 esitatud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaania läbiviimiseks tehtud kulutuste ja vahendite päritolu aruannet ja viia see vastavusse seadusandlusega. Korrigeeritud aruanne esitati valimisliidu volitatud esindajate poolt komisjonile 11. veebruaril 2010, mille komisjon avalikustas Riigikogu veebilehel

324 valimisliidu kõik aruanded on avalikustatud kolmes etapis Riigikogu veebilehel

http://www.riigikogu.ee/index.php?id=54875&parent_id=33456

1.4. Komisjoni istungid

Ajavahemikul jaanuarist kuni detsembrini 2010 on toimunud 31 komisjoni istungit. Lisaks deklaratsioonihoidja ja valimiskampaania rahastamise aruannete kogumise, avalikustamise ja kontrollimisega seotud kohustuste täitmisele on komisjon korraldanud käesoleval aastal hulga kohtumisi, samuti arutanud järgmisi teemasid.

Komisjon on:

- arutanud Riigikogu eelarve kontrolli erikomisjoniga toimunud ühisistungil Riigikontrolli kontrolliaruannet "Korruptsiooni ennetamine valdade ja linnade töökorralduses";
- arutanud põhiseaduskomisjoniga toimunud ühisistungil Vabariigi Valitsuse algatatud erakonnaseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE);
- kohtunud õiguskantsler Indrek Tederiga, et arutleda erakondade rahastamise kontrollimehhanismide tõhustamise ja Riigikogu liikmete riigi osalusega äriühingute ja sihtasutuste nõukogusse kuulumise teemal;
- kohtunud Bulgaaria põllumajandusministeeriumi ametnike delegatsiooniga ja selgitanud Eesti korruptsiooni ennetamise meetmeid ja korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjoni tööd;
- kohtunud justiitsminister Rein Langi, ministri nõuniku Madis Timpsoni ning kriminaalteabe ja analüüsi talituse juhataja Mari-Liis Söödiga, et saada ülevaade Vabariigi Valitsuse korruptsioonivastase strateegia 2008–2012 täitmise hetkeseisust;
- kohtunud Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsi osakonna nõuniku Riho Kanguriga, et kuulda informatsiooni eri riikide parteide rahastamisest ja rahastamise kontrollimehhanismidest;
- kohtunud Konkurentsiameti peadirektori Märt Otsa ja konkurentsitenistuse järelevalveosakonna juhataja Juhan Põldroosiga, et saada ülevaade viimaste aastate arengust kartellijuhtumite ja teiste raskete konkurentsioiguste rikkumiste menetlemisel;
- kohtunud Justiitsministeeriumi kriminaalteabe ja analüüsi talituse juhataja Mari-Liis Söödiga, et tutvuda Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna poolt läbiviidud uuringuga „Korruptsioon Eestis: kolme sihtrühma uuring 2010” ja seda arutada ;
- kohtunud Mittetulundusühingu Korruptsioonivaba Eesti tegevjuht Asso Priiga, et saada informatsiooni ühingu käivitatud projektidest: korruptsioonilase enesehinnangu süsteemi juurutamine erasektoris; korruptsiooniriskide vähendamine

- kohalike omavalitsuste enesekontrolli tugevdamise kaudu; National Integrity Study ehk hinnangu andmine riiklikule korruptsioonivastasele programmile; kodanikuühenduste korruptsioonivastane võrgustik; väärkäitumistest teavitajate kaitse;
- kuulunud ära Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa nõukogu liikme Tarmo Kriisi seoses ametiisiku majanduslike huvide deklaratsiooni mittetähtaegse esitamisega;
  - tutvunud GRECO 46. täiskogu istungil Strasbourg`is 22.–26. märtsil 2010 vastu võetud GRECO III hindamisvooru vastavusaruandega inkrimineerimise ja erakondade rahastamise läbipaistvuse teemal;
  - tutvunud Transparency Internationali poolt avalikustatud 2010. aasta korruptsioonitajumise indeksi teemaga;
  - läbi vaadanud komisjonile laekunud vastuskirjad: Eesti Reformierakonna poolt komisjoni järelepärimise peale saadetud vastuskiri 15.01.2010 nr 3.1-3/53-1); 18.06.2010 laekunud Põhja Ringkonnaprefektuuri teade vääртеomenetluse algatamise kohta; Riigiprokuratuuri 11.11.2010 vastuskiri nr RP-2-7/10/337 „Informatsioon kuriteoteate kontrollimisest”;
  - läbi vaadanud üleriigiliste arvandmete saamiseks deklaratsioonihoidjatele esitatava küsimustiku;
  - läbi vaadanud komisjonile esitatud majanduslike huvide deklaratsioonid ja avalikustamisele kuuluvad deklaratsioonid Riigi Teatajas avalikustanud;
  - seoses kohaliku omavalitsuse 2009. aasta valimise kampaania aruande mitteesitamisega saatnud kirjaliku järelepärimise Ida-Virumaa Alajõe valla valimisliidu Koduvald ja Kuressaare linna valimisliidu Kuressaare Kodanik volitatud esindajatele;
  - läbi vaadanud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimisel osalenud Aegviidu valla valimisliidu Arenev Aegviidu, Kernu valla valimisliidu Ühtne Kernu, Kiili valla valimisliidu Kiili Valla Külade Ühendus, Paldiski linna valimisliidu Jäälõhkuja, Jõhvi valla valimisliidu Jõhvi Heaks, Kiviõli linna valimisliidu Kodukant, Kiviõli linna valimisliidu Linna Patrioodid, Kiviõli linna valimisliidu Linna ja Tehase Liit, Lohusuu valla valimisliidu Külarahva Liit, Püssi linna valimisliidu Kodukant, Torma valla valimisliidu Sinu Torma Vald, Torma valla valimisliidu Rohelised Tuuled, Häädemeeste valla valimisliidu Aus Tee, Pärnu linna valimisliidu Uus Õiglane Jõud, Lümanda valla valimisliidu Kaunis Kodu, Konguta valla valimisliidu Ettevõtlik Konguta, Rõngu valla valimisliidu Meie Vald – Koduvald, Tarvastu valla valimisliidu Tarvastu, Viiratsi valla valimisliidu Elu Eest Külas, Viiratsi valla valimisliidu Hiiepuu, Tartu linna valimisliidu Tartu Alternatiiv, Tartu linna valimisliidu Noorte, Tööealiste ja Erivajadustega Inimeste Valimisliit – Eesti Meile Kõigile, Kuressaare linna valimisliidu Kuressaare Kodanik, Ida-Virumaa Alajõe valla valimisliidu Koduvald esitatud volikogu valimise kampaania rahastamise aruanded ja avalikustanud need Riigikogu veebileheküljel;
  - läbi vaadanud valimisliidu Türi Sotsiaaldemokraatlik Valik esitatud korrigeeritud aruande 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise kampaania rahastamise kohta;
  - läbi vaadanud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud Keila valla valimisliidu Meie Inimesed, Koeru valla valimisliidu Ühtne Koeru, Mõniste valla valimisliidu Kogemused ja Uus Energia, Põlva valla valimisliidu Külade Liit, Narva linna valimisliidu Peetri Plats, Narva linna valimisliidu Ühtne Narva-Jõesuu,

- Pärnu linna valimisliidu Aus Pärnu, Tõrva linna valimisliidu Tõrvakad ja Viljandi linna valimisliidu Kodune Viljandi esitatud täiendavad aruanded;
- pöördunud järelepärimisega Eesti Keskerakonna ning Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit poole 2009. aasta EP ja KOV valimise kampaania kuludega seotud võlgnevuste kohta;
  - esitanud järelepärimisega Libertas Eesti Erakonnale (likvideerimisel) ja Vene Erakonnale Eestis 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaania kulude kohta;
  - saatnud järelepärimise Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale seoses 2007. aasta võlgnevusega OÜ-le Ühendatud Närvivõrgud;
  - läbi vaadanud Eestimaa Rahvaliidu, Eestimaa Keskerakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna, Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit, Vene Erakonna Eestis ja Libertas Eesti Erakonna (likvideerimisel) poolt esitatud täiendavad aruanded 2009. aasta Euroopa Parlamendi valimise kampaania kohta ja need Riigikogu veebileheküljel avalikustanud;
  - läbi vaadanud 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel osalenud Eesti Reformierakonna, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna, Eestimaa Rahvaliidu, Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit, Erakonna Eesti Kristlikud Demokraadid, Eestimaa Keskerakonna esitatud volikogu valimise kampaania rahastamise täiendavad aruanded ja need Riigikogu veebileheküljel avalikustanud;
  - läbi vaadanud komisjonile laekunud märgukirjad (Priit Kärnsa 16.12.2009. a laekunud täiendav kiri nr 3.1-3/2292-2 Reformierakonna esitatud kohaliku omavalitsuse 2009. aasta valimise kampaania aruande kohta; Aivar Kaldjärve 6.04.2010. a avaldus nr 3.1-3/728 võimaliku korruptsioonijuhtumi kohta; Kadri Tillemani 04.06.2010 laekunud avaldus nr 3.1-3/1276 vallavara tasuta kasutada andmise kohta; Kuressaare Linnavolikogu majanduslike huvide deklaratsioonide hoidmise komisjoni liige Urve Tiiduse 02.07.2010. a laekunud avaldus nr 3.1-3/1486 Eestis majanduslike huvide deklaratsioonide andmete esitamise, kogumise ja süstematiseerimise teemal; 6.10.2010 laekunud avaldus nr 3.1-3/2046 õigusrikkumiste kahtlusest riigihanke korras rajatava Keila Kooli ehitusel;
  - kinnitanud erikomisjoni 2010. aasta tööaruande ja ülevaate korruptsioonivastase seaduse kohaldamisest 2010. aastal.

2. Avaliku sektori ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide (MHD) esitamise andmed

2.1. Ministeeriumid ja nende valitsemisala riigiasutused

Ministritele saadeti 2010. aastal vastamiseks järgmine küsimustik.

1. Ametiisikute kategooriad ja arv iga kategooria lõikes, kes esitasid MHD ja laekunud deklaratsioonide üldarv kokku:
  - 1.1 Teie ministeeriumis;
  - 1.2 ministeeriumi valitsemisala ametites ja inspeksioonides ja teistes riigiasutustes;
  - 1.3 ministeeriumi hallatavates riigiasutustes;
  - 1.4 valitsemisalasse kuuluvate äriühingute juhatuste ja nõukogude liikmed;
  - 1.5 valitsemisalasse kuuluvate eraõiguslike sihtasutuste tegevjuhid, juhatuste ja nõukogude liikmed.
2. Kas oli ametiisikuid, kes ei esitanud MHD-d tähtajaks? Märkida arv.
3. Kas oli deklaratsiooni mitteesitajaid (st isikuid, kes üldse deklaratsiooni ei esitanud)? Märkida arv.
4. Kas oli deklarante, kes täitsid deklaratsiooni vormi vaid osaliselt? Märkida arv.
5. Juhul kui oli seaduserikkujaid, tuleb lisada, kuidas on deklaratsioonihoidja sellele reageerinud.
6. Kas on esinenud korrupsioonikahtlusi? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.
7. Kas on esinenud MHD-de kontrollimisi KVS § 16 alusel? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.
8. Kas on esinenud avastatud korrupsioonijuhtumeid? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.
9. Kas kedagi ametiisikutest on esitatud vastutusele võtmiseks? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.
10. Kuidas on korraldatud ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangustest kinnipidamise kontrollimine.

Ministeeriumides ja nende valitsemisalas esitas majanduslike huvide deklaratsiooni (edaspidi MHD) 19 094 ametiisikut (2009. aastal laekus deklaratsioonihoidjatele kokku 19 634 deklaratsiooni, seega esitati 2010. aastal 540 deklaratsiooni vähem kui eelmisel aastal).

	Ministeerium	Ministeeriumis	Valitsemisalas	Kokku
1	Haridus- ja Teadusministeerium	65	146	211
2	Justiitsministeerium	59	2845	2904
3	Kaitseministeerium	120	3857	3977
4	Keskkonnaministeerium	166	727	893
5	Kultuuriministeerium	69	211	280
6	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	288	401	689
7	Põllumajandusministeerium	38	634	672
8	Rahandusministeerium	131	1633	1764
9	Siseministeerium	752	6736	7488
10	Sotsiaalministeerium	22	46	68
11	Välisministeerium	148	0	148
	Kõik kokku	1858	17 236	19 094

Järgmised andmed kajastavad 2010. aastal ministeeriumides ja nende valitsemisalas tuvastatud deklaratsioonide esitamist ja täitmist puudutavate korruptsioonivastase seaduse sätete rikkumisi.

Hilinemisega esitas deklaratsiooni 812 ametiisikut (2009. aastal 471).

Õigeks ajaks ei laekunud Haridus- ja Teadusministeeriumis 55, Justiitsministeeriumis 133, Kaitseministeeriumis 39, Kultuuriministeeriumis 17, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis 18, Põllumajandusministeeriumis 9, Rahandusministeeriumis 100, Siseministeeriumis 422, Sotsiaalministeeriumis 17 ja Välisministeeriumis 2 deklaratsiooni. Keskkonnaministeeriumis ja tema valitsemisalas laekusid deklaratsioonid õigeaegselt.

Kaitseministeeriumi deklaratsioonihoidja sõnul on deklaratsioonide hilisema esitamise põhjusteks lähetused, puhkused, haigused ja samuti unustamised.

Haridus- ja Teadusministeeriumi aruande kohaselt on deklaratsiooni tähtajaks mitteesitanud isikute puhul tegemist endiste sihtasutuste kontrollorganite liikmetega, kes ei olnud teadlikud kohustusest esitada deklaratsioone ka kaks aastat pärast ametist lahkumist. Mõned ametiisikud polnud teadlikud kohustusest esitada deklaratsioone mitmele deklaratsioonihoidjale.

Osaliste andmetega esitas deklaratsiooni 211 ametiisikut (2009. aastal 374 ametiisikut).

Haridus- ja Teadusministeeriumi deklaratsioonihoidja märkis, et esineb 58 juhtumit, kus kõik punktid on küll täidetud, kuid deklareerides eluaseme soetamiseks või remondiks võetud laenu jäaki deklaratsioonipunktis 10 „Võlad pankadele“, ei olnud märgitud võimalikku hüpoteeki punktis 11 „Muud varalised kohustused“. Rahandusministeeriumi aruande kohaselt täitsid deklaratsiooni osaliselt Rahandusministeeriumis 3 ning Maksu- ja Tolliametis 84 ametnikku. 30. juunil 2010. aastal esitatud aruande kohaselt olid Rahandusministeeriumis vead parandatud. Maksu- ja Tolliamet jätkas aga majanduslike huvide deklaratsioonides avastatud vigade korrigeerimist.

Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Põllumajandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Välisministeeriumi ja Siseministeeriumi

esitatud aruande kohaselt olid neile laekunud ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid täidetud nõuetekohaselt.

2010. aastal oli deklaratsiooni esitamisest keeldujaid ja deklaratsiooni mitteesitajaid kokku 863 ametiisikut (2009. aastal oli deklaratsiooni mitteesitajaid 912).

Haridus- ja Teadusministeeriumi andmete järgi on deklaratsiooni esitamisest keeldunud 3 sihtasutuse nõukogu liiget, kes korduvalt (vähemalt 4. aasta jooksul) on keeldunud deklaratsiooni esitamisest.

Justiitsministeeriumi esitatud aruandes on märgitud, et Justiitsministeeriumi valitsemisalas jättis deklaratsiooni esitamata 371 ametiisikut.

Kaitseministeeriumi esitatud aruande kohaselt oli deklaratsiooni mitteesitajaid 261 (kaitseväes 238 ja Kaitseliidus 23). 146 kaitseväe teenistuses oleva isiku deklaratsioonide esitamata jätmise mõjuvateks põhjusteks on pikaajalised lähetused või viibimine rahvusvahelistel operatsioonidel. Kahel juhul on tegemist lapsehoolduspuhkusel viibimisega, kaks isikut on lahkunud teenistusest vahetult enne deklaratsiooni esitamise tähtaega. Kuuel juhul on deklaratsiooni mitteesitamise põhjus teadmata. Teenistusest lahkunud isikute deklaratsioonide esitamata jätmise põhjused ei ole teada.

Kultuuriministeeriumi aruandes oli deklaratsiooni esitamisest keeldunute arvuks märgitud 82. Siseministeeriumi andmetel ei olnud seisuga 30.06.2010 esitanud majanduslike huvide deklaratsiooni 1 vallavanem, 1 linnavolikogu esimees ja 30 ametikohalt lahkunud linnapead, vallavanemat, valla- või linnavolikogu esimeest.

Seisuga 28.06.2010 ei olnud Politsei- ja Piirivalveametis esitanud majanduslike huvide deklaratsioone 48 ja Päästeametis 3 teenistusest lahkunud ametnikku. Sisekaitseakadeemias on majanduslike huvide deklaratsioonid esitamata 2 ametnikul, kellest 1 viibib lapsehoolduspuhkusel ning teine ametnik on teenistusest lahkunud. Ühele Põhja-Eesti Päästekeskuse ametiisikule, kes ei esitanud majanduslike huvide deklaratsiooni tähtjaks, on distsiplinaarkorras avaldatud noomitus.

Sotsiaalministeeriumi andmetel jättis deklaratsiooni esitamata 46 ametiisikut.

Keskkonnaministeeriumi ja Välisministeeriumi esitatud aruannete kohaselt on kõik ametiisikud deklaratsiooni esitanud.

Deklaratsioonihoidjad märkisid ka, kuidas reageeriti seaduse rikkumisele.

Haridus- ja Teadusministeeriumi esitatud aruande kohaselt saadeti kõigile deklaratsiooni tähtjaks mitteesitanutele meeldetuletused. Sihtasutuste nõukogude praegustele ja endistele nõukogu liikmetele saadeti meeldetuletused ka sihtasutuse tegevjuhtkonna kaudu.

Justiitsministeeriumi deklaratsioonihoidja märkis, et deklaratsiooni esitamisega hilinenud ametiisikutele tuletati seadusest tulenevalt kohustust meelde ning küsiti selgitust, miks deklaratsiooni tähtjaks ei esitatud. Viru vangla deklaratsioonihoidja esitab deklaratsiooni mittetähtaegselt esitaja või esitamata jätja andmed politseile väärtemenetluse alustamise otsustamiseks.

Kaitseministeeriumi deklaratsioonihoidja märkis, et isikutelt, kes on mõjuva põhjusega deklaratsiooni esitamata jätnud, võetakse tulenevalt korruptsioonivastase seaduse

§ 12 lõigetest 4 ja 6 selgitused. Kaitseväes kehtiva korra järgi täpsustatakse osaliselt täidetud deklaratsioonide andmeid e-kirjaga või tagastatakse deklaratsioonid isikutele puuduste kõrvaldamiseks.

Siseministeeriumi aruande kohaselt on Politsei- ja Piirivalveametile esitatud informatsioon kuue endise vallavanema, linnapea ja volikogu esimehe mittetähtaegse ametiisiku majanduslike huvide deklaratsiooni esitamise kohta Harju maakonnas. Seaduserikkumisi seoses majanduslike huvide deklareerimise või deklareerimata jätmisega, mis väärisksid

reageerimist väärteomenetluse korras, Siseministeriumis ja tema valitsemisalas aruande esitamise ajaks ei tuvastatud.

Haridus- ja Teadusministeriumis kontrolliti osaliselt kõikide isikute deklaratsioone. Kontrollimisel võrreldi punktis 6 märgitud kinnisvara andmeid kinnistusraamatu andmetega. Punktis 10 kajastatud eluasemelaenude puhul kontrolliti, kas punktis 11 on näidatud ka kehtivad hüpoteegid ning võrreldi neid kinnistusraamatu andmetega. Punkti 8 „Aktsiad, osad ja muud väärtpaberid” puhul kontrolliti äriregistri andmetel isikute osalust äriühingutes. Deklaratsiooni esitamisest keeldunud 3 sihtasutuse nõukogu liiget esitati vastutusele võtmiseks.

Justiitsministeriumis tutvusid deklaratsioonihoidjad neile esitatud deklaratsioonidega ning kontrollisid nende nõuetekohast täitmist. Puuduste esinemisel paluti ametiisikutel oma deklaratsioone täiendada. Muid kontrollimisi KVS-i paragrahv 16 alusel reeglina ei toimunud, v.a Harku vanglas, kus 2009. aastal kontrolliti väljavõtteliselt 2 vanglaametniku ja 5 riigiametniku deklaratsioone.

Ametiisikutest on vastutusele võtmiseks esitatud Viru vanglas 28 vanglaametnikku, 2 kriminaalhooldusametnikku ja 1 riigiametnik.

Kaitseministeriumi aruande kohaselt kontrollis kaitseväge deklaratsioonihoidja (ajavahemikus 25.09.2009 – 12.02.2010) 40 ametiisiku deklaratsioone (10 ohvitseri, 16 allohvitseri ning 14 ametnikku). Teabeametis teostati 2009/2010 julgeolekukontrolli 4 ametiisiku suhtes.

Kaitseväes esitatud deklaratsioonide kontrollimise käigus tuvastati teenistusalaste piirangute mittejärgimine (1 ohvitser ja 2 ametnikku); teise tööandja juures töötamine või ettevõtlusega tegelemine (2 ohvitseri, 5 allohvitseri, 6 ametnikku), mittetäielikult täidetud deklaratsioonid, mille andmed täpsustati kontrolli käigus (4 ohvitseri, 5 allohvitseri, 1 ametnik).

Kaitseväge deklaratsioonihoidjale teadaolevalt on ajavahemikus 01.01.2009 – 19.05.2010 politseiasutuses kaitseväelastega seotud korruptsioonilaseid menetlusi olnud järgnevalt: 1 kriminaalasi (ametialane võltsimine); 3 väärteomenetlust (huvide konflikt, keelatud tehingud ja mittetäielike andmete võltsimine). Kaitsepolitseiametis oli menetluses üks kriminaalasi, mis on jõudnud süüdimõistva kohtuotsuseni (alkäemaks).

Kaitseväge deklaratsioonihoidja edastas politseiasutusele ühe allohvitseri deklaratsiooni kontrollimise materjalid (mittetäielike andmete esitamine) ning sõjaväepolitsei on edastanud kahe ohvitseriga seotud juurdlusmaterjalid (toimingupiirangute mittejärgimine). Kaitseministeriumis ja teistes Kaitseministeriumi valitsemisala asutustes ühtegi ametiisikut korruptsiooni eest vastutusele võtmiseks ei ole esitatud.

Põllumajandusministeriumi deklaratsioonihoidja andmete järgi on korruptsioonikahtlusi esinenud 2 veterinaar keskuse juhataja suhtes, kelle puhul viidi KVS § 16 läbi majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimine. Avastatud korruptsioonijuhtumeid ei esinenud.

Siseministeriumi andmete kohaselt kontrollis Politsei- ja Piirivalveamet KVS § 16 lg 4 alusel majanduslike huvide deklaratsioonides esitatud andmete õigsust riiklikest registritest ja andmekogudest 389 juhul. Sellest 221 juhul kontrolliti tulu saamist äriühingutest ning 168 juhul osalust äriühingutes.

Sotsiaalministeriumi aruande kohaselt algatas 2009. aastal Kaitsepolitseiamet juurdluse ministri nõuniku Anders Tsahkna suhtes, kahtlustades teda ametiseisundi kuritarvitamises.

Ministeriumide deklaratsioonihoidjate esitatud andmete alusel pole 2010. aastal korruptsioonikahtlusi olnud Keskkonnaministeriumis, Kultuuriministeriumis, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumis, Rahandusministeriumis ja Välisministeriumis ning

nende valitsemisalas. Samuti pole tehtud majanduslike huvide deklaratsioonide kontrollimisi, avastatud korrupsioonijuhtumeid ja ühtegi ametiisikut pole esitatud vastutusele võtmiseks.

Ministeeriumide deklaratsioonihoidjate vastustest on näha, et ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest ministeeriumides peetakse kinni. Deklaratsioonihoidjad tõid välja mitmeid viise, kuidas seaduse järgimist püütakse tagada:

- Võrreldakse ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonides märgitud andmeid tegelike palgaandmetega (Haridus- ja Teadusministeeriumis, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis, Siseministeeriumi kõigis struktuuriüksustes).
- Teenistusse asumisel tutvustatakse teenistujale õigusaktist tulenevaid piiranguid ja tööle asudes peab ametiisik kinnitama, et tema tegevus vastab seaduses sätestatud nõuetele (Justiitsministeeriumis, Kaitseministeeriumis).
- Töötamiseks teise tööandja juures peab küsima kas vahetu ülemuse või asutuse juhi luba (Justiitsministeeriumis, Muinsuskaitseametis, Veeteede Ametis, Tehnilise Järelevalve Ametis, Lennuametis ja Konkurentsiametis, Päästeametis ja Siseministeeriumis)
- Kontrollitakse ametiisikute kuulumist äriühingu juht- või kontrollorganisse kas äriregistri päringu alusel või küsitakse seda inimeselt endalt (Haridus- ja Teadusministeeriumis, Justiitsministeeriumis, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ja tema valitsemisala Maanteeametis, Põllumajandusministeeriumis, Siseministeeriumis ja Sotsiaalministeeriumis).
- Kontrolli teostatakse kehtestatud eeskirja, juhendi, käskkirja või töökorra alusel (Kaitseministeeriumis, Tarbijakaitseametis, Patendiametis ja Konkurentsiametis, Rahandusministeeriumis, Maksu- ja Tolliametis, Statistikaametis, Päästeametis).
- Kaitseministeeriumis järgitakse piirangutest kinnipidamist julgeolekukontrolli käigus. Kaitsepolitseiametis on see ühildatud riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusest tuleneva julgeolekukontrolliga.

Muudel juhtudel kontrollitakse ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist juhul, kui on tekkinud kahtlused nendest kinnipidamise suhtes ja esitatud kaebuse korral.

Välisministeeriumi majanduslike huvide deklaratsioonidehoidja on märkinud, et ametiisikute toimingupiirangute järgimise eest vastutavad vastavate struktuuriüksuste juhid.

Kultuuriministeeriumi aruandes on lisaks välja toodud, et valitsemisala deklaratsioonihoidjatel puuduvad tehnilised võimalused ja andmebaasidele ligipääsu load kontrollimaks ametnike andmeid ja kõrvaltegevust.

2.2. Põhiseaduslikud institutsioonid

Põhiseaduslike institutsioonidena käsitab erikomisjon Vabariigi Presidendi Kantseleid, Riigikogu Kantseleid, Riigikantseleid, Riigikohut, Riigikontrolli ja Õiguskantsleri Kantseleid. Need institutsioonid esitavad andmeid ilma küsimustikku saamata.

KVS-i § 14 lõike 1 alusel on deklaratsiooni esitajad kindlaks määratud asutuste juhtide poolt.

Riigikantseleis laekus kokku 69 deklaratsiooni (2009. aastal 110), sh 39 deklaratsiooni Riigikantselei ametnikelt, 19 deklaratsiooni Riigikantselei haldusalas oleva Rahvusarhiivi ametnikelt ja 11 ministriumide kantsleritelt. Riigikogu Kantseleis laekus kokku 52 deklaratsiooni (2009. aastal 51), Vabariigi Presidendi Kantseleis 9 deklaratsiooni (2009. aastal samuti 9), Riigikohtus 9 deklaratsiooni (2009. aastal 10), Riigikontrollis 24 deklaratsiooni (2009. aastal 28) ja Õiguskantsleri Kantseleis 7 deklaratsiooni (2009. aastal 8).

Käesoleval aastal laekus põhiseaduslikelt institutsioonidelt kokku 170 majanduslike huvide deklaratsiooni (2009. aastal laekus 218 deklaratsiooni). Hilinemisega esitati 5 deklaratsiooni.

2.3. Maavalitsused

Erikomisjonile edastasid andmed kõik 15 maavalitsust.

Maavalitsuste esitatud andmete üksikasjalikum ülevaade on toodud alljärgneva tabeli kujul.

	Maavalitsus	Maavalitsuse ametnik	Maavalitsuse hallatava riigiasutuse juht	SA juhatuse ja nõukogu liikmed	Kokku
1	Harju Maavalitsus	25	0	0	25
2	Hiiu Maavalitsus	22	0	5	27
3	Ida-Viru Maavalitsus	53	3	0	56
4	Jõgeva Maavalitsus	32	0	9	41
5	Järva Maavalitsus	30	0	17	47
6	Lääne Maavalitsus	41	4	6	51
7	Lääne-Viru Maavalitsus	23	0	6	29
8	Põlva Maavalitsus	11	1	1	13
9	Pärnu Maavalitsus	37	1	8	46
10	Rapla Maavalitsus	27	1	7	35
11	Saare Maavalitsus	23	1	6	30
12	Tartu Maavalitsus	44	3	2	49
13	Valga Maavalitsus	10	0	22	32
14	Viljandi Maavalitsus	53	1	9	63
15	Võru Maavalitsus	14	0	7	21
	Kokku	445	15	99	559

Seega on erikomisjonile saadetud arvandmete kohaselt maavalitsuste ametiisikud ja maavalitsuste hallatavate riigiasutuste juhid ning sihtasutuste tegevjuhid, juhatuste ja nõukogude liikmed esitanud ühtekokku 559 deklaratsiooni (82 deklaratsiooni vähem kui 2009. aastal).

Maavalitsustes töötavate ametiisikute ja sellest tulenevalt ka deklaratsioonihoidjale esitatavate majanduslike huvide deklaratsioonide arv on pidevalt vähenenud.

Hilinemisega esitas deklaratsiooni 15 ja deklaratsiooni jättis esitamata 24 isikut. 6 deklaranti täitsid majanduslike huvide deklaratsiooni vormi osaliselt.

Aruannete kohaselt korruptsioonikahtlustusi ja korruptsioonijuhtumeid maavalitsustes esinenud ei ole ja kedagi ametiisikutest ei ole vastutusele võtmiseks esitatud.

Küsimusele „Kas ja kuidas kontrollitakse ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist?“ vastasid maavalitsuste deklaratsioonihoidjad järgmiselt.

Hiiu Maavalitsuse aruande kohaselt on ametiisiku ettevõtjana tegutsemine võimalik ainult asutuse juhi loal. Ametnikke on teavitatud kohustusest avaldada andmeid ettevõtjana tegutsemise kohta. Teatamine peab toimuma kirjalikult, asutuse juht otsustab selle alusel loa andmise.

Ida-Viru Maavalitsuse aruandes on kirjas, et töötajaid on vähe, nad on pikaajase tööstaažiga ning seetõttu on kõik usaldusväärsed.

Jõgeva Maavalitsuse deklaratsioonihoidja märgib esitatud aruandes, et ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamise kontrollimine on reguleeritud Jõgeva maavanema 27. aprilli 2010 korraldusega nr 229 „Jõgeva Maavalitsuse sisekorraeskirja kinnitamine“. Sisekorraeskiri on teatavaks tehtud kõigile maavalitsuse ametiisikutele dokumendihaldusprogrammi vahendusel.

Järva Maavalitsuse deklaratsioonihoidja esitatud aruande järgi on näha, et ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist tuletatakse meelde asutuse iga-aastastel üldkoosolekutel. Vajadusel ametnike poolt riigivaraga tehingute tegemine toimib vaid erivolituste alusel. Töötamine teise tööandja juures täpsustatakse ametnikega üle igal aastal majanduslike huvide deklaratsiooni esitamisel.

Lääne Maavalitsuse aruande kohaselt esitab sihtasutuse juhtorgani liige pärast kohale määramist kirjalikult riigivaraseaduses nõutud andmed ja kinnitused. Sisemise töökorralduse kohaselt töötavad ametnikud teise tööandja juures maavanema loal.

Lääne-Viru Maavalitsuse deklaratsioonihoidja esitatud andmete kohaselt saab ametnik teha muud tööd vastavalt seadusele maavanema loal. Majanduslike huvide deklaratsioonis on kajastatud sissetulekud, mille kaudu saab kontrollida, kas maavanema nõusolek on olemas või ei.

Põlva Maavalitsuse esitatud aruande järgi otsest kontrolli pole teostatud, kuid huvide konflikti vältimiseks maavanem alati kaalub ametnikule kõrvaltegevuseks loa andmist, et korrapärane ametikohustuste täitmine või avaliku võimu ülesannete täitmine ei kannataks.

Pärnu Maavalitsuses regulaarse kontrolli süsteem puudub. Lähtutakse printsiibist, et ametiisikud on kohusetundlikud ja avaliku võimu teostamisega käib kaasas vastutus.

Rapla Maavalitsuses on ametnik kohustatud rangelt kinni pidama avaliku teenistuse seaduses ning korruptsioonivastases seaduses sätestatud töökoha-, tegevus- ja toimingupiirangutest. Maavanem saab ülevaate ametnike muust tegevusest, kui keegi temalt selleks tegevuseks luba taotleb. Kuna Rapla Maavalitsuse ametnikud praktiliselt ei kasuta võimalust ettevõtlusega tegelda, siis nende piirangute üle kontrolli teostatud ei ole.

Saare Maavalitsuse ametnikud on kohustatud ettevõtjana tegutsedes või omades osalust täisühingus või usaldusühingus sellest kohe kirjalikult maavanemat teavitama. Järelevalvet selle üle teostatakse perioodiliselt.

Tartu Maavalitsuses teatakse deklaratsiooni esitama kohustatud inimestele eelnevalt deklaratsiooni esitamise tähtajast. Maavalitsuse siselistis on informatsioon piirangutest, vajadusel vormistatakse ametnikele teatud toimingute tegemiseks volitus, nõusolek või luba. Teenistusse astumisel kirjutab ametnik omakäelise avalduse, kus ta kinnitab, et täidab teenistuses olles seaduses sätestatud nõudeid ning kinnitab seda oma allkirjaga.

Viljandi Maavalitsuse esitatud aruande järgi jälgitakse ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist vastavalt korruptsioonivastasele seadusele ja avaliku teenistuse seadusele.

Võru Maavalitsuses jälgitakse ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist vastavalt korruptsioonivastase seaduse §-le 16.

2.4. Avalik-õiguslike ülikoolide rektorid

KVS-i § 14 lõike 9 järgi on avalik-õigusliku ülikooli osalusega äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmete ning ülikooli asutatud sihtasutuse tegevjuhtide, juhatuse ja nõukogu liikmete majanduslike huvide deklaratsioonide hoidjaks avalik-õiguslike ülikoolide rektorid.

Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Maaülikooli, Eesti Muusikaakadeemia ja Tartu Ülikooli arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide laekumise kohta laekusid Riigikogu korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile tähtajaks. Hilinemisega laekusid arvandmed Tallinna Ülikoolilt ja Tallinna Tehnikaülikoolilt.

Tallinna Ülikool on Sihtasutuse Ülikoolide Keskus Saaremaal, Sihtasutuse Tallinna Ülikooli Arendusfond ja Läänemaa Elukeskkonna Tuleviku-uuringute Sihtasutuse, Sihtasutuse Innovatiivse hoone ja elukeskkonna kompetentsikeskus ja Sihtasutuse Virumaa Kompetentsikeskus asutaja.

2010. aastal oli majanduslike huvide deklaratsiooniesitamise kohustus 33 endisel ja praegusel nõukogu ja juhatuse liikmel.

Tallinna Ülikooli rektorile esitati tähtajaks 19 majanduslike huvide deklaratsiooni ning pärast tähtaega 4 deklaratsiooni. Kümme sihtasutuse nõukogu liiget deklaratsiooni ei esitanud, neist kaks teavitasid oma otsusest deklaratsiooni mitte esitada. Deklaratsioonihoidja poolt saadeti kaks e-kirja meeletuleusega majanduslike huvide deklaratsiooni esitamise kohustusest.

Tallinna Tehnikaülikooli deklaratsioonihoidja esitas nõude 73 ametiisikule, kes tulenevalt korruptsioonivastasest seadusest on kohustatud esitama oma majanduslike huvide deklaratsiooni Tallinna Tehnikaülikoolile.

30. juuni 2010 seisuga olid deklaratsioonid laekunud 58 ametiisikult, neist tähtpäevaks, s.o 30. aprilliks 2010 51 ametiisikut ning hilinemisega 7.

Tartu Ülikool osaleb või teostab asutajaõigusi järgmistes äriühingutes ning sihtasutustes: Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse AS, OÜ Tartu Ülikooli Tehnoloogiapark, OÜ Tervisliku Piima Biotehnoloogiate Arenduskeskus, OÜ TÜ Kesklinna Apteek, OÜ TÜ Kirjastus, OÜ TÜ Raamatupood, OÜ TÜ Tamme Apteek, SA Eesti Agrenska Fond, Eesti Infotehnoloogia SA, SA Eesti Õiguskeskus (likvideeritud), SA Juridicum, SA Strateegiliste Algatuste Keskus (SA tegevus peatatud), SA Tartu Teaduspark, SA Teaduskeskus Ahhaa, SA TÜ Kliinikum, SA Ülikoolide Keskus Saaremaal, Tartu Ülikooli SA.

Kokku laekus 59 deklaratsiooni, nendest 2010. aasta 30. aprilliks 48. Esitamata jäeti 6 deklaratsiooni.

Tartu Ülikool kui deklaratsioonide hoidja on korduvalt juhtinud deklaratsiooni esitamata jätnud isikute tähelepanu sellele, et neil lasub seadusest tulenev kohustus esitada majanduslike huvide deklaratsioon.

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia osaleb sihtasutuses Tartu Muusikafestivalid, kus tal on kaks esindajat. Mõlemad nõukogu liikmed esitasid deklaratsioonid tähtaegselt. Rohkem osalusi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemial ei ole.

Eesti Maaülikooli rektorile esitasid 2010. aasta 30. aprilliks majanduslike huvide deklaratsiooni Eesti Maaülikooli asutatud osühingute juhatuse liikmed, sihtasutuse tegevjuhid ja nõukogu liikmed. Kokku laekus 21 deklaratsiooni.

Eesti Kunstiakadeemia deklaratsioonihoidjale pidi 30. aprilliks 2010 laekuma 36 ametiisiku majanduslike huvide deklaratsiooni. Tähtaegselt esitas deklaratsiooni 26 ametiisikut, neist 16 on EKA nõukogu 2010. a koosseisu ja 8 eelmiste, 2008. ja 2009. a koosseisude liikmed. 1

ametiisik on OÜ MoeMix juhatuse liige ning 1 ametiisik on Muusa Majutus juhatuse liige. Hilinemisega esitati 1 deklaratsioon, esitamata on 10.06.2010. aasta seisuga 9 deklaratsiooni.

Kokku laekus avalik-õiguslike ülikoolide rektoritele 190 majanduslike huvide deklaratsiooni (2009. aastal 184), tähtjaks ei laekunud 23 deklaratsiooni ja deklaratsiooni jättis esitamata 40 ametiisikut.

2.5. Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogud

KVS § 14 lõike 8 kohaselt esitavad avalik-õigusliku juriidilise isiku juhatuse (juhtorgani) liikmed deklaratsiooni sama avalik-õigusliku isiku nõukogule.

Eesti Arengufondi nõukogule laekus 2010. aastal tähtjaks 1 majanduslike huvide deklaratsioon.

Eesti Haigekassa nõukogule esitasid juhatuse liikmed 4 deklaratsiooni.

Eesti Töötukassa nõukogule esitati tähtjaks 4 deklaratsiooni.

Eesti Rahvusringhäälingu nõukogule esitasid deklaratsiooni Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse 5 liiget.

Rahvusoperi Estonia nõukogule esitati 1 deklaratsioon.

Tagatisfondi nõukogule esitati 1 deklaratsioon, mis on kajastatud Eesti Panga esitatud arvandmetes.

Eesti Pangale esitati 5 deklaratsiooni.

2.6. Kohalike omavalitsuste volikogude andmed

Linnade ja valdade volikogu esimeestele saadeti vastamiseks järgmine küsimustik.

1. Kes ametiisikutest esitasid MHD volikogu määratud komisjonile?

1.1. volikogu liikmed;

1.2. volikogu ametiisikud;

1.3. valla- /linna valitsuse liikmed ja ametiisikud;

1.4. valla/linna ametiasutuste juhid;

1.5. valla/linna ametiasutuse hallatavate asutuste juhid;

1.6. omavalitsuse osalusega äriühingute juhatuste ja nõukogude liikmed;

1.7. omavalitsuse osalusega eraõiguslike sihtasutuste juhatuste ja nõukogude liikmed.

Märkus: arvandmete loetelus ei kajastata volikogu esimehe ja vallavanema/linnapea deklaratsioone, kuna need esitatakse Siseministeriumile ja kajastatakse Siseministeriumi aruandes.

2. Laekunud deklaratsioonide (MHD) üldarv.

Märkus: deklaratsioonide üldarv on võrdne avalikustamisele kuuluvate (p 7) ja avalikustamisele mittekuuluvate (p 8) deklaratsioonide arvuga.

3. Kas oli ametiisikuid, kes ei esitanud MHD-d tähtjaks? Märkida arv.

4. Kas oli deklaratsiooni mitteesitajaid (st isikuid, kes üldse deklaratsiooni ei esitanud)? Märkida arv.

5. Kas oli deklarante, kes täitsid deklaratsiooni vormi vaid osaliselt? Märkida arv.

6. Juhul kui oli seaduserikkujaid, kuidas on deklaratsioonihoidja sellele reageeritud.

7. Avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide üldarv. Märkida, millal ja kus deklaratsioonid avalikustatakse KVS § 15 lõike 3 kohaselt, samuti ametikoha nimetus.

8. Avalikustamisele mittekuuluvate deklaratsioonide üldarv.

9. Kas on esinenud korruptsioonikahtlusi? Kui jaa, siis mitu juhtumit? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.

10. Kas on tehtud MHD- de kontrollimisi? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.

11. Kas on esinenud avastatud korruptsioonijuhtumeid? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.

12. Kas kedagi ametiisikutest on esitatud vastutusele võtmiseks? Märkida ametikoha nimetus ja isikute arv.

13. Kuidas on korraldatud ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangustest kinnipidamise kontrollimine.

2.6.1. Andmed linnadelt

Riigikogu korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile esitasid arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide kohta 33 linnavolikogu: Elva 41, Haapsalu 99, Jõgeva 100, Kallaste 18, Keila 64, Kiviõli 53, Kohtla-Järve 83, Kunda 33, Kuressaare 106, Kärdla 32, Loksa 30, Maardu 34, Mustvee 17, Mõisaküla 35, Narva 121, Narva-Jõesuu 28, Paide 75, Paldiski 37, Põltsamaa 64, Põlva 52, Pärnu 197, Püssi 20, Rakvere 84, Saue 50, Sillamäe 80, Sindi 34, Tallinn 2228, Tartu 522, Tõrva 37, Valga 92, Viljandi 100, Võhma 29, Võru 109. Kokku laekus linnavolikogudele 4704 majanduslike huvide deklaratsiooni.

Võrreldes 2009. aastaga on hilinemisega esitatud majanduslike huvide deklaratsioonide arv veidi kasvanud. Esitamise tähtaega rikkus 177 ametiisikut, s.o 3,8% (2009. aastal oli 3,05%). Eelmise aastaga võrreldes on vähenenud deklaratsiooni esitamisest keeldujate arv: 36 (2009. aastal 46). Osaliste andmetega deklaratsiooni esitas 216 ametiisikut (2008. aastal esitati 175 osaliste andmetega deklaratsiooni).

Aruannetes olulisi rikkumisi välja ei toodud. Enamasti juhtisid deklaratsioonihoidjad osaliselt täidetud deklaratsioonide esitajate tähelepanu deklaratsioonis esinevatele puudustele ning palusid need parandada. Majanduslike huvide deklaratsiooni õigeaks ajaks esitamata jätnud ametiisikutele tuletati deklaratsiooni esitamise kohustust meelde nii suuliselt telefonitsi kui ka kirja teel. Ametiisikutele edastati deklaratsiooni blanketid ja selgitati seadusest tulenevat kohustust oma majanduslikud huvid deklareerida. Samuti palusid deklaratsioonihoidjad tähtjast hiljem esitatud deklaratsioonide kohta kirjalikke selgitusi.

Linnavolikogude esimeestele saadetud küsimustiku punkti 7 järgi tuli märkida avalikustamisele kuuluvate deklaratsioonide üldarv ning avalikustamise koht ja aeg. 2010. aastal avalikustasid linnavolikogud 1255 deklaratsiooni (s.o 26,7%), mis on võrdne ka eelmisel aastal avalikustamise protsendiga. Deklaratsioonid avalikustati linnade ametlikel kodulehekülgedel, kohalikes ajalehtedes ja ametlikes meediaväljaannetes. Vastavalt seadusele avalikustati linnavolikogude esimeeste ja linnapeade deklaratsioonid Riigi Teataja Lisas ning neid deklaratsioone Riigikogu korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile esitatud arvandmetes ei kajastatud.

Loksa Linnavolikogult 4. juunil 2010 laekunud aruande järgi on kontrollitud ühte majanduslike huvide deklaratsiooni, korrupsioonijuhtumeid aga ei avastatud ja kedagi vastutusele ei võetud.

Tallinna Linnavolikogu 28.06.2010 laekunud aruandest on näha, et lähtuvalt Põhja Politseiprefektuuri taotlusest kontrolliti ametiasutuse juhataja asetäitja majanduslike huvide deklaratsiooni. Rikkumist aga ei tuvastatud ja komisjoni ettepanekul ei ole ühtegi ametiisikut vastutusele võtmiseks esitatud.

Linnade deklaratsioonihoidjad kirjeldasid, kuidas toimub ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamise kontrollimine.

Vastustest selgus, et mõnes linnas on selleks loodud vastav töökorraldus. Enamikus asutustes on piirangutest kinnipidamise kontrollimine tehtud ülesandeks revisjonikomisjonile või majanduslike huvide deklaratsiooni hoidjale.

Esmane ametnike töökoha- ja tegevuspiirangute järgimise kontroll toimub teenistusse vormistamisel.

Samuti teavitatakse ametiisikuid korrupsiooniohtlikest olukordadest. Võimalike kahtluste korral kontrollitakse ametiisikute majandushuvisid linnaga tehingute tegemisel.

Näiteks Tallinna Linnavolikogu esitatud aruande kohaselt rakendatakse lisaks preventiivse meetmena ametnike pidevat piirangutest teavitamist, seda nii teenistusse võtmisel kui ka perioodiliselt hiljem. Ametiisik jäetakse kõrvale otsuste tegemisel, milles ametiisiku huvid ja avalikud huvid vastanduvad. Otsustamisest taandumine toimub vastavalt seaduses sätestatud protseduurireeglitele.

Tartu Linnavolikogus on kontroll tagatud teavitamiskohustusega, päringutega registritest ning andmete võrdlemisega.

Valga Linnavalitsuse aruande kohaselt koguti informatsiooni Valga Linnavolikogu liikmete ja Valga Linnavalitsuse hallatavate asutuste juhtide seotuse kohta äriühingutega (nn seotud osapool), mis annab võimaluse kontrollida tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist.

Mõned deklaratsioonihoidjad märkisid aruandes, et täpne korraldus, kuidas kontrollida ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist puudub, kuid selle väljatöötamist kaalutakse.

Riigikontroll koostas 2009. aastal kontrolliaruande „Korruptsiooni ennetamisest linnade ja valdade töökorralduses”¹³. Riigikontroll hindas valimisse kuuluvates omavalitsustes (2 linnas ja 13 vallas), kas omavalitsused kasutavad korruptsiooni ennetamiseks seadusega ettenähtud vahendeid ning seda, kas omavalitsuste ametiisikud on järginud kohustust hoiduda korruptsiooniohtlikest tegudest ja suhetest.

2.6.2. Andmed valdadelt

Arvandmed majanduslike huvide deklaratsioonide kohta laekusid 193 vallavolikogult: Abja 32, Aegviidu 16, Ahja 19, Alajõe 12, Alatskivi 23, Albu 23, Ambla 22, Anija 43, Antsla 31, Are 22, Aseri 30, Audru 48, Avinurme 23, Emmaste 18, Haanja 19, Haaslava 21, Halinga 45, Haljala 53, Halliste 20, Hanila 25, Harku 49, Helme 19, Hummuli 21, Häädemeeste 36, Iisaku 28, Illuka 13, Imavere 25, Juuru 14, Jõelähtme 69, Jõgeva 37, Jõhvi 38, Järva-Jaani 34, Järvakandi 29, Kaarma 33, Kadrina 48, Kaiu 26, Kambja 28, Kanepi 20, Kareda 17, Karksi 50, Karula 21, Kasepää 16, Kehtna 38, Keila 39, Kernu 36, Kihelkonna 16, Kihnu 22, Kiili 37, Koeru 35, Kohila 39, Kohtla 21, Kohtla-Nõmme 18, Koigi 25, Kolga-Jaani 18, Konguta 13, Koonga 19, Kose 42, Kullamaa 22, Kuusalu 54, Kõlleste 26, Kõo 19, Kõpu 15, Kõue 26, Kõrgesaare 13, Käina 32, Kärla 18, Käru 14, Laekvere 33, Laeva 25, Laheda 23, Laimjala 18, Lasva 13, Lavassaare 14, Leisi 33, Lihula 44, Lohusuu 13, Luunja 21, Lüganuse 18, Lümända 18, Maidla 17, Martna 18, Meeksi 13, Meremäe 33, Mikitamäe 12, Misso 29, Mooste 21, Muhu 15, Mustjala 17, Mõniste 22, Mäetaguse 35, Mäksa 14, Märjamaa 68, Nissi 33, Noarootsi 17, Nõo 24, Nõva 19, Orava 25, Orissaare 36, Oru 26, Otepää 86, Padise 32, Paide 38, Paikuse 39, Paistu 29, Pajusi 29, Pala 20, Palamuse 31, Palupera 20, Peipsiääre 13, Pihtla 14, Piirissaare 8, Puhja 32, Puka 21, Puurmanni 24, Põdrala 18, Põltsamaa 43, Põlva 23, Pärsti 43, Põide 20, Pühalepa 21, Raasiku 32, Rae 67, Raikküla 27, Rakke 39, Rakvere 32, Rannu 14, Rapla 50, Ridala 38, Risti 19, Roosna-Alliku 18, Ruhnu 9, Rõngu 38, Rõuge 42, Rägavere 23, Räpina 61, Saarde 42, Saare 15, Saarepeedi 21, Saku 63, Salme 25, Sangaste 21, Saue 38, Sauga 35, Sonda 19, Surju 15, Suure-Jaani 43, Sõmerpalu 17, Sõmeru 18, Tabivere 25, Taebila 36, Taheva 19, Tahkuranna 23, Tamsalu 68, Tapa 52, Tartu 38, Tarvastu 20, Toila

¹³ Aruanne on kättesaadav aadressil: <http://www.riigikontroll.ee/tabid/206/Audit/2124/OtherArea/1/language/et-EE/Default.aspx#results>

33, Tootsi 13, Torgu 15, Tori 44, Torma 37, Tudulinna 17, Tõlliste 27, Tõstamaa 15, Tähtvere 20, Türi 81, Urvaste 16, Vaivara 35, Valgjärve 24, Valjala 25, Vara 23, Varbla 15, Varstu 28, Vasalemma 31, Vastse-Kuuste 16, Vastseliina 39, Veriora 17, Vigala 25, Vihula 49, Viimsi 72, Viiratsi 32, Vinni 64, Viru-Nigula 31, Vormsi 28, Võnnu 22, Võru 36, Väike-Maarja 58, Vändra alev 28, Vändra vald 42¹⁴, Värskä 38, Väätša 32, Öru 18, Ülenurme 31. Kokku laekus 5583 majanduslike huvide deklaratsiooni (490 deklaratsiooni rohkem kui 2009. aastal).

Majanduslike huvide deklaratsioonide esitamise tähtaega (30. aprill) rikkus 2010. aastal 279 ametiisikut, s.o 4,9% (2009. aastal rikkus esitamise tähtaega 222 ametiisikut). Deklaratsiooni esitamisest keeldus 148 inimest (49 võrra rohkem kui 2009. aastal). Osaliste andmetega deklaratsiooni esitas 90 ametiisikut (2009. aastal 132). Avalikustati 3673 deklaratsiooni, s.o 65,8% kõigist esitatud deklaratsioonidest (2009. aastal oli deklaratsioonide avalikustamise protsent 71,5). 2010. aastal ei kuulunud avalikustamisele 1910 majanduslike huvide deklaratsiooni.

Seadus näeb ette (KVS § 15 lõige 3), et deklaratsioonihoidja on kohustatud avalikustama kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid. Volikogul on õigus otsustada, millises väljaandes, mis kujul ja millise aja jooksul deklaratsioonid avalikustatakse. 2010. aastal on deklaratsioonihoidjad esitatud arvandmetes märkinud, et volikogu ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioonid on avalikustatud kohalikes ajalehtedes, valla ametlikel kodulehekülgedel, raamatukogudes ja muudes meediaväljaannetes.

Seaduses ei ole sätestatud deklaratsioonide avalikustamise tähtaega. Enamasti oli aruannetes märgitud avalikustamise tähtajaks juuni-, juuli- ja augustikuu. Harvemini planeeriti avalikustamist pikemale perioodile. Nagu eelnevatel aastatel, oli ka käesoleval aastal vallavolikogusid, kes märkisid, et nad volikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete deklaratsioone ei avalikusta.

Leisi, Peipsiääre- ja Kärla valla esitatud aruannetest on näha, et vallavalitsuse- ja volikogu liikmete majanduslike huvide deklaratsioone ei ole avalikustatud. Komisjon pöördus nende poole ja selgitas seadusest tulenevat kohustust avalikustamisele kuuluvad deklaratsioonid avalikustada.

Erikomisjon võttis ühendust kõigi vallavolikogudega, kes polnud avalikustamisele kuuluvaid deklaratsioone avalikustanud, selgitas korruptsioonivastases seadusest tulenevaid seaduseparagrahve, palus nimetatud deklaratsioonid avalikustada ning seejärel komisjoni sellest teavitada.

20. septembril 2010 anti Leisi Vallavolikogust teada, et deklaratsioonide avalikustamata jätmine on tingitud uue volikogu teadmatusest. Leisi Vallavolikogu liikmete ja vallavalitsuse liikmete majanduslike huvide deklaratsioonid avalikustati Leisi valla ajalehes Koduvald (novembrikuus).

30. septembril 2010 teatas Peipsiääre Vallavolikogu esimees, et vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmete majanduslike huvide deklaratsioonid on avalikustatud Peipsiääre valla kodulehel aadressil www.peipsiaare.ee.

---

¹⁴ 2009. aastal ühines Kaisma vald Vändra vallaga, mille tulemusena Vändra vald suurenes Kaisma valla territooriumi võrra ja Kaisma vald kohaliku omavalitsuse üksusena lakkas olemast.

Enamasti vastasid valdade deklaratsioonihoidjad, et korruptsioonikahtlusi, kontrollimisi ja korruptsioonijuhtumeid ei ole esinenud ja ametiisikuid pole vastutusele võetud.

Jõelähtme valla 2. juulil 2010 laekunud aruande kohaselt kontrolliti enne aruande esitamist revisjonikomisjoni ettepanekul volikogu liikmete deklaratsioone.

Samuti kontrollis revisjonikomisjon kolme ametiisiku deklaratsiooni Kärla vallas.

Avinurme valla poolt. 1. juulil 2010. aastal esitatud aruande järgi karistati 2010. aastal väärteomenetluse korras 3 avalikku teenistujat, kelle väärtegu seisnes kuulumises äriühingu juhtorganisse.

Kiili vallas on 19.08.2010. aastal laekunud aruande kohaselt olnud korruptsioonikahtlusi kahel korral.

Nimetatud valdades korruptsioonijuhtumeid ei esinenud ja kedagi ametiisikutest vastutusele ei võetud.

Valdade deklaratsioonihoidjad kirjeldasid, kuidas kontrollitakse ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamist.

Deklaratsioonihoidjad vastasid, et ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingupiirangutest kinnipidamise kontrollimine on korraldatud vastavalt korruptsioonivastase seaduse §-de 19 ja 21. Vastustest selgus, et valdades on deklaratsioonihoidja, ametiasutuste juhi või revisjonikomisjoni kohustus kontrollida, kas ametiisik järgib tema suhtes kehtivaid tegevus-, töökoha- ja toimingupiiranguid.

Samas tuli ka esitatud aruannetest välja, et mõnele deklaratsioonihoidjale ei ole tehtud ülesandeks nimetatud piirangutest kinnipidamise kontrollimine.

Osas valdades on volikogu ametiisikutele kehtestatud tegevus-, töökoha- ja toimingutest kinnipidamise kontrollimise eraldi korra kinnitanud.

Esmane ametnike töökoha- ja tegevuspiirangute järgimise kontroll toimub teenistusse vormistamisel ja tööle asumisel peab teavitama kõikidest töösuhetest. Ametiisikud esitavad vormil andmed oma kõrvaltegevuste kohta volikogu esimehele ja vallavanemale. Korraldatud on ka vastavad koolitused ametnikele.

Lihula vallas tutvustatakse ametiisikutele ametisse asumisel korruptsioonivastasest seadusest tulenevaid piiranguid ja pisteliselt kontrollitakse ametiisikute andmeid äriregistrist.

Mäetaguse Vallavolikogu on kinnitanud 23.03.2006. aastal määruse nr 22 "Ametiisiku majanduslike huvide deklaratsiooni esitamine, avalikustamine ja deklaratsioonihoidja määramine" ning 21.01.2010. aastal otsuse nr 28 "Ametiisiku majanduslike huvide deklaratsioonihoidja komisjoni kinnitamine".

Võru vallas esitavad ametiisikud koos majanduslike huvide deklaratsiooniga andmed oma pereliikmete ja muude lähisugulaste kohta, kel on hääle- või omandiõigus mõnes sihtasutuses, mittetulundusühingus või äriühingus alates 20%-st.

Väätsa vallas on tööle võetud või teenistusse nimetatud ametiisikud tööle võtmisel või teenistusse nimetamisel kohustatud vallavanemale esitama andmed teise tööandja juures töötamisest, osalemisest juriidilise isiku juhtorganites ja tegelemisest ettevõtlusega. Lisaks andmetele enda kohta on ametiisik kohustatud esitama kahe nädala jooksul tööle või teenistusse võtmisest samad andmed ka korruptsioonivastase seaduse § 19 lõikes 5 märgitud lähisugulaste ja -hõimlaste kohta. Vallavanem kontrollib ametiisikute tegevus- ja töökohapiirangu nõuetest kinnipidamist vähemalt üks kord kalendriaastas ning vajadusel võtab kasutusele meetmed huvide konflikti ja keelatud tehingute vältimiseks.

Suure-Jaani valla ametiisikutele on esitatud ettekanne Riigikontrolli auditist "Korruptsiooni ennetamine valdade ja linnade töökorralduses", sealhulgas on selgitatud ka korruptsioonivastast seadust, ametiisiku mõistet, tegevus-, töökoha- ja toimingupiiranguid ning käitumist huvide konflikti korral vallavalitsuse 12.01.2010 istungil ja vallavolikogu 28.01.2010 istungil. Huvide konflikti tekkimisel asjaomased ametiisikud ennast puudutavate küsimuste arutelust ja otsustamisest osa ei võta, vastav märge tehakse ka istungi protokollis.

2.7. Koondandmed MHD-de laekumiste ja KVS-i rikkumiste kohta 2010. aastal

Jrk	Deklaratsioonihoidja	MHD arv 2010	MHD arv 2009	Võrdlus 2009
1.	Riigikogu korrupsioonivastane erikomisjon	321	320	+1
2.	Ministeeriumid	1858	1740	+118
	Valitsemisalad	17236	17894	-658
	Ministeeriumid ja valitsemisalad	Kokku	19094	19634
3.	<u>Põhiseaduslikud institutsioonid</u>			
	Riigikogu Kantselei	52	51	+1
	Vabariigi Presidendi Kantselei	9	8	+1
	Riigikantselei	69	110	-41
	Riigikohus	9	10	-1
	Õiguskantsleri Kantselei	7	11	-4
	Riigikontroll	24	28	-4
		Kokku	170	218
4.	Maavalitsused ja nende hallatavad riigiasutused	559	641	-82
5.	Avalik-õiguslikud ülikoolide äriühingute ja sihtasutuste tegevjuhtide, juhatuste ja nõukogude liikmete kohta (MHD-d esitatakse ülikooli rektorile)			
	Eesti Kunstiakadeemia	27	38	-11
	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	2	2	0
	Eesti Maaülikool	21	11	+10
	Tallinna Ülikool	23	13	+10
	Tallinna Tehnikaülikool	58	56	+2
	Tartu Ülikool	59	64	-5
		Kokku	190	184
6.	Eesti Pank sihtasutuse juhatuse ja nõukogu liikmete kohta	5	4	+1
7.	Avalik-õiguslike juriidiliste isikute nõukogude andmed juhatuste liikmete kohta			
	Eesti Arengufondi nõukogu	1	1	0
	Eesti Haigekassa nõukogu	4	6	-2
	Eesti Töötukassa nõukogu	4	3	+1
	Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu	0	0	0
	Eesti Kultuurkapitali nõukogu	0	0	0
	Rahvusoperi Estonia nõukogu	11	11	0
	Rahvusringhäälingu nõukogu	5	11	-6
	Tagatisfondi nõukogu	0	0	0
	Kokku	25 ¹⁵	32	-7
8.	Kohalike omavalitsuste volikogude andmed:			
	linnavolikogud (33 linna)	4704	4390	+314
	vallavolikogud (193 valda)	5583	5093	+490
		Kokku	10287	9483
Kokku on Eestis esitatud		30 651	30 516	+135

¹⁵ Kultuurkapitali nõukogu (2) andmed sisalduvad Kultuuriministeeriumi arvandmetes ning Tagatisfondi nõukogu (1) andmed on kajastatud Eesti Panga arvandmetes.

KVS-i rikkumised 2010. aastal erikomisjonile esitatud andmete alusel

Seaduserikkumine väljendus	Isikute arv 2010. aastal	Isikute arv 2009. aastal	Võrdlus 2009. aastaga
MHD tähtjaks mitteesitamine	1311	2017	-706
MHD üldse esitamata jätmise või esitamisest keeldumine	1111	1112	-1
MHD vaid osaline täitmine	517	681	-164
Kokku	2939	3810	-817

Riigikogu korrupsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjonile laekunud andmete põhjal on majanduslike huvide deklaratsioonidega seotud rikkumiste üldarv 2010. aastal 2939 (2009. aastal 3810). Võrreldes 2009. aastaga on rikkumiste arv vähenenud. Hilinemisega esitas deklaratsiooni 2010. aastal 1311 ametiisikut (2009. aastal 2017).

Võrreldes eelmise aastaga on vähenenud deklaratsiooni osaliselt täitnud ametiisikute arv. 2010. aastal täitis deklaratsiooni osaliste andmetega 517 ametiisikut (2009. aastal 681).

Käesolevas aruandes ei ole kajastatud KAPO poolt esitatud kahtlustusi ametiisikutele, samuti süüdimõistmisi, nendega saab tutvuda Kaitsepolitsei veebileheküljel¹⁶.

2.8. Erikomisjoni järelused ja seisukohad

Erikomisjon on ka käesoleval aastal seisukohal, et kehtiv korrupsioonivastane seadus on oma aja ära elanud ja vajab uuendamist, huvide konflikti, toimingu- ja tegevuspiirangute regulatsioon täpsustamist ning majanduslike huvide deklareerimise korraldus muutmist. Kuigi esitatud arvandmete aruannetest ilmneb, et ülevabariigiliselt esitati deklaratsioone käesoleval aastal 30 651¹⁷, ei nähtu tulenevalt KVS § 14 lg 14¹⁸ regulatsioonist, kui palju deklaratsioone esitati kaks või enam korda. Nii võib ühe ametiisiku deklaratsioon kajastuda ülevaates mitu korda (näiteks Riigikogu liige on samaaegselt äriühingu nõukogu liige, sihtasutuse nõukogu liige, Tallinna halduskogu liige jne). Selline deklaratsioonide mitmekordne esitamine eri deklaratsioonihoidjatele, deklaratsioonihoidjate poolt andmete avalikustamiseks käsitsi ümbertrükkimine e- riigi ajastul, kus andmed on kättesaadavad erinevatest registritest, on asjatu haldusressursi raiskamine.

Vabariigi Valitsuse korrupsioonivastase strateegia 2008–2012 meetme 5 kohaselt esitas Vabariigi Valitsus 2009. aasta juunis Riigikogule uue korrupsioonivastase seaduse eelnõu. Eelnõu 539 SE läbis esimese lugemise 16.09.2009. aastal. Erikomisjon edastas põhiseaduskomisjonile omapoolsed ettepanekud ja arvamused KVS eelnõu kohta juba 2009. aasta septembris, kuid juhtivkomisjonis pole eelnõu käesoleval aastal edasi menetletud. Uue KVS vastuvõtmise takerdumine on olnud takistuseks ka majanduslike huvide deklareerimise korra kaasajastamisel ja majanduslike huvide registri loomisel, mis tundub lihtsustaks

¹⁶ 2010. aasta korrupsiooni kuriteod, <http://www.kapo.ee/est/valik-kohtulahendeid/korrupsiooni-kuriteod>

¹⁷ 2009. aastal 30 516, 2008. aastal 30 140, 2007. aastal 30 245.

¹⁸ Kui käesoleva seaduse alusel on ametiisiku suhtes määratud rohkem kui üks deklaratsioonihoidja, esitab ametiisik deklaratsiooni oma põhitöökoha deklaratsioonihoidjale, ära kirja sellest teisele deklaratsioonihoidjale.

andmete saamist olemasolevatest registritest ja muudaks andmed avalikkusele lihtsamini kättesaadavaks.

Komisjon on tutvunud GRECO¹⁹ poolt III hindamisvooru²⁰ käigus Eestile antud soovitudestega, mitmeid kordi arutanud erakondade rahastamise ja rahastamise kontrolliga seotud küsimusi, samas pole komisjon sellel teemal oma ühist seisukohta kujundanud. Arutelude käigus on komisjoni liikmed asunud erinevatele seisukohtadele. Nii on väljendatud arvamust, et tuleks taastada juriidiliste isikute annetuste lubamine. Samas mõnede komisjoni liikmete arvates pole see mõistlik, kuna see võib tuua kaasa välisriigi ettevõtete poolt meie erakondade toetamise, mis oleks aga veelgi läbipaistmatum rahastamine.

Samuti on kõlanud arvamused, et mida lihtsamalt on erakondade rahastamise reeglid kehtestatud ja mida vähem piiranguid, seda läbipaistvam on erakondade rahastamise kontrollimine.

Komisjon on arutanud ka erakondade rahastamise kontrollorgani teemat, kuid ka siin pole komisjon ühtset seisukohta kujundanud. Erakonnaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) osas otsustas komisjon seisukohta mitte kujundada ja iga komisjoni liige ühines oma fraktsiooni seisukohaga.

Samas komisjon tõdeb, et Erakonnaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse²¹ (RT I 10.12.2010,1) vastuvõtmine Riigikogu poolt on samm edasi, kuid tõhusama kontrolli ja läbipaistvuse huvides oleks otstarbekas valimiskulusid rohkem struktureerida nt reklaamikuludes näidata ära meediaväljaannete ja kanalite kaupa ühiku maksumus ja ühiku hulk.

Küsimusi tekitab ka 6. märtsil 2011. aastal toimuva Riigikogu valimistel kandideerinud erakondade ja üksikkandidaatide Riigikogu valimise kampaania rahastamise aruannete esitamine ja avalikustamine. Seaduse kohaselt peavad erakonnad ja üksikkandidaadid esitama aruande 5. aprilliks 2011. Uue regulatsiooni kohaselt esitatakse aruanded erakondade rahastamise järelevalve komisjonile²². Erakondade rahastamise järelevalve komisjoni liikmed nimetatakse ühe kuu jooksul, arvates Riigikogu XII koosseisu volituste algusest ja komisjoni esimese istungi kutsub kokku Riigikogu esimees. Eeldatavasti ei toimu see enne 2011. aasta maikuud.

Seega on vastuvõetud erakonnaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega tekkinud olukord, kus Riigikogu valimistel osalenud erakonnad ja üksikkandidaadid peavad esitama Riigikogu valimise kampaania rahastamise aruanded 5. aprilliks 2011, kuid uut komisjoni, kellele need tuleb esitada, pole realselt olemas.

---

¹⁹ GRECO on Euroopa Nõukogu juures asuv korrupsioonivastane riikide ühendus, kus viiakse läbi vastastikkuseid hindamisi. GRECO eesmärgiks on hinnata liikmesriikide valmidust võidelda korrupsiooniga ning läbi hindamisprotseduuri anda riikidele soovitusi korrupsioonivastaseks tegevuseks. Kättesaadav eesti ja inglise keeles: <http://www.korrupsioon.ee/34941>

²⁰ III hindamisvoor toimus 31.03-04.04 2008 ja sisaldas muuhulgas poliitiliste parteide rahastamise kontrollisüsteemi hindamist, mille kohta Eesti sai 9 soovitud.

²¹ Seadus jõustub 2011. aasta 1. aprillil.

²² Erakonnaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega lisati Erakonnaseadusesse § 12¹⁰ „Erakondade rahastamise järelevalve komisjon”. Nimetatud paragrahv jõustub Riigikogu XII koosseisu volituste alguspäeval.

Samuti võib GRECO 2011. aasta märtsis tõstatada sõltumatu kontrollorgani teema, kuna uue seaduse kohaselt kuuluvad erakondade rahastamise järelevalve komisjoni koosseisu ka Riigikogus esindatud erakondade poolt nimetatud liikmed.²³

Käesolev aruanne on läbi arutatud erikomisjoni 8. detsembri, 13. detsembri ja 15. detsembri 2010 istungitel ning esitatakse Riigikogule. Aruanne avalikustatakse Riigikogu veebilehel.

Jaanus Marrandi
Erikomisjoni esimees

16.12.2010

---

²³ GRECO III hindamisvooru vastavusaruanne Eesti kohta võeti vastu GRECO 46. täiskogu istungil Strasbourgis 22.–26. märts 2010, kus märgiti, et Eesti delegatsiooni juhil tuleb 30. septembriks 2011. esitada täiendav teave GRECO 9 soovitusel rakendamise kohta.